

Internetbijlage bij het rapport Integriteit als basis

- een onderzoek naar het integriteitsbeleid op kerndepartementen

Algemene Rekenkamer, 2024

In paragraaf 4.3.2 van het rapport beschrijven we de correlatie tussen de enquêtevragen die betrekking hebben op voorbeeldgedrag, de waargenomen cultuur en communicatie. Deze internetbijlage bevat een nadere toelichting op de gehanteerde onderzoeksmethodiek waarmee deze correlaties zijn berekend.

Gebruikte gegevens

De gegevens bestaan uit antwoorden van medewerkers van de kerndepartementen op een aantal vragen zoals die zijn gesteld in de vragenlijst. In dit onderzoek gebruiken we het R package HOMALS om van de antwoorden op de vragen in de vragenlijst schalen te maken. HOMALS (Gifi, 1990) genereert een ruimtelijke afbeelding in een of meer dimensies volgens het principe van homogeniteit: medewerkers die – ongeveer – dezelfde antwoordpatronen geven worden dicht bij elkaar op de schaal geplaatst. Dit heet een persoonsscore (in HOMALS objectscores). Een positieve persoonsscore op de schaal communicatie betekent dat de respondent positief is over het communicatiebeleid inzake integriteit. Hetzelfde geldt voor de andere schalen.

Als we de samenhang tussen de schalen berekenen en uitdrukken in een correlatiecoëfficiënt geeft dit inzicht in de samenhang tussen de verschillende onderdelen van het integriteitsbeleid.

Gevonden correlaties

De correlatiematrix tussen de componenten ziet er als volgt uit:

	risico's	voorbeeldgedrag	beleid	communicatie	cultuur
risico's	1.00	0.50	0.39	0.54	0.58
voorbeeldgedrag	0.50	1.00	0.29	0.46	0.59
beleid	0.39	0.29	1.00	0.57	0.46
communicatie	0.54	0.46	0.57	1.00	0.68
cultuur	0.58	0.59	0.46	0.68	1.00

In deze matrix staan 5 componenten van het integriteitsbeleid:

- bekendheid met de risico's (risico's);
- voorbeeldgedrag;
- bekendheid met het integriteitsbeleid (beleid);
- communicatie;
- cultuur

Als eerste valt op dat alle correlaties positief zijn, dit betekent dat de schaalscores samenhangen, hoge schaalscores gaan samen met hoge scores op andere schalen. Terugvertaald naar de vragenlijst betekent dit dat als mensen op de vragen van een schaal met zeer eens antwoorden zij hetzelfde antwoord ook zullen geven bij de vragen uit de andere schaal. Als we de effectgrootte van Cohen hanteren dat zien we dat de meeste correlaties groter dan .50 (large, volgens Cohen) zijn, sommige medium (tussen .30 en .50) zijn en slechts 1 correlatie is small (kleiner dan .30). De hoogste correlatie is tussen cultuur en communicatie. In een cultuur met aandacht voor integriteit zijn mensen vaak positief over de manier van communiceren over integriteit. Het omgekeerde is ook waar, als mensen het eens zijn met de communicatie over integriteit ervaren zij de cultuur vaak positief. De correlatie is een maat voor samenhang en niet voor de richting van het verband. Evenmin kan men een conclusie trekken over causaliteit.

Naast communicatie is voorbeeldgedrag belangrijk voor een cultuur waarin aandacht voor integriteit wordt ervaren. Deze correlatie bedraagt 0.6; hoe positiever mensen zijn over de cultuur, hoe positiever ze zijn over voorbeeldgedrag. Naast voorbeeldgedrag en communicatie hangt een positieve cultuur ook samen met bekendheid van medewerkers met de risico's.

Bekendheid met het integriteitsbeleid correleert hoog met communicatie maar medium met bekendheid met de risico's en de cultuur. Bekendheid met het integriteitsbeleid correleert zelfs laag met voorbeeldgedrag. In het algemeen zijn de correlaties hoog, dit betekent dat het integriteitsbeleid sterk samen hangt, en de vragenlijst steeds hetzelfde meet.

Referentie

Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). Routledge

Gifi, A. 1990. *Nonlinear Multivariate Analysis*. Wiley, New York.

** Aan de inhoud van deze factsheet kunnen geen rechten worden ontleend.*

Meer informatie

Op www.rekenkamer.nl vindt u informatie over de strategie, het werkprogramma en alle gepubliceerde onderzoeken van de Algemene Rekenkamer. Voor meer en/of andere inlichtingen kunt u zich wenden tot voorlichting@rekenkamer.nl.